

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Димка Борисова Несторова, УХТ-Пловдив

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
в област на висшето образование 7. „Здравеопазване и спорт“,
професионално направление 7. 6. „Спорт“,
по научната специалност „Теория и методология на спортната наука“

Автор: Венета Николаева Христова

Тема: „Координационни способности и спортен подбор в спортната гимнастика (момичета)“

Научен ръководител: проф. д-р Бонка Димитрова

Актуалност на тематиката

Въпросът за спортния подбор винаги е бил и ще бъде актуален, предвид неговата фундаментална роля за достигане на високо спортно майсторство в определен вид спорт, посредством ранното прогнозиране на генотипните заложиби у децата. В спортната гимнастика той е от особено значение предвид комплексните кинестезично – моторни способности, които са необходими както за овладяване на упражненията изискващи съвършен баланс, така и при сложните в техническо отношение основни упражнения и елементи на отделните уреди, изпълнявани с въртеливи движения на тялото (ротации) в 3-те свободни оси на тялото или на фиксирани оси. Ето защо считам, че опитът да се разработи и въведе в системата на спортния подбор мониторинг на координационните способности е дисертабилен проблем с научно – приложен смисъл и актуално съдържание.

Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Представеният от Венета Николаева Христова материал е в обем от 160 стр. в т.ч. библиография и две приложения. Дисертационният труд е класически структуриран, много добре стилово оформен и отлично онагледен с помощта на 57 таблици и 24 фигури.

Въз основа на задълбочено проучване на 149 литературни източника (126 на кирилица, 22 на латиница и 1 интернет страница), високата професионална подготовка и значителен тренировъски стаж, авторка компетентно изследва и разкрива резервите за интензифициране на тренировъчния процес, посредством въвеждане на тестове за координация в спортно – педагогичкото тестиране при гимнастички, в различните етапи на подготовка. В тази връзка е извършен подробен анализ на материали на водещи български и чужди автори по темата. Демонстрирани са познания относно проблемите свързани с координационните способности, като основно двигателно качество и мястото им в подбора при обучението по гимнастика. Обстойно и в съпоставка са проучени основните компоненти на координацията, динамиката и

методите за развитие, съобразни с относителната тежест на генотипните и фенотипните фактори в многогодишния тренировъчен процес. Впечатление прави отличното владение на аналитико – синтетичните методи и вътрешната им взаимовръзка както в процеса на литературния обзор, така и при обработката фактологичния материал. Всичко това дава възможност на Венета Христова да определи пунктоално творческия проблем и го оформи в научно обоснована работна хипотеза.

Също толкова прецизно са разработени всички постановки във втората глава на дисертацията. Основната цел е ясно дефинирана. Точно са определени шестте задачи за нейното постигане. Същото се отнася до обекта, предмета и етапите на изследване.

Организацията на всички дейности се отличава с последователност и системност за всеки отделен етап от реализирането на дисертационния труд. Приложен е творчески подход при подбор на адекватен методологически инструментариум.

Високо оценявам подробното описание и онагледяване на:

а) авторската методика за развитие на координацията, чието съдържание обхваща 6 комплекса от гимнастически упражнения (комплекси 3, 4, и 5 са показани във втора глава, а 1, 2 и 6 в приложение № 2 на дисертацията), в т.ч. и методиката за тяхното приложение - в отделната тренировка и микроцикъл;

б) тестовата батерия за оценка на отделни компоненти на координацията;

в) спортно – педагогическият експеримент ведно с предложената система за оценяване резултатността на авторската разработка (експертната оценка и спортно – педагогическото тестиране).

Използваните математико - статистически методи в т.ч. проверка за нормалността на разпределението на емпиричните данни, позволяват достоверна обработка на регистрираните стойности и обективно обсъждане на резултатите. Същите са представени издържано в глава трета на дисертационния труд.

Анкетното проучване, направено сред 65 специалисти и треньори, потвърждава тезата на докторантката за ролята на координационните способности относно овладяване на упражнения от спортната гимнастика, и затвърждава увереността ѝ за въвеждане мониторинг на координацията както при първоначалния подбор, така и във всички етапи на спортната подготовка.

На задълбочен и обстоен анализ е подложена ефективността на експерименталната методика както по отношение подобряване на координационните способности, така и в съпоставка с развитието на техническата подготовка на отделните уреди и физическата подготовка при 6 – 7 и 8 – 9 годишни гимнастички, съгласно критериите на Единната програма на БФГ (2019).

Докторантката емпирично доказва концептуалната си парадигма относно оптимизиране на цялостния тренировъчен процес по спортна гимнастика при малки гимнастички,

посредством контрол и целенасочена работа за подобряване на координационните способности във всяка тренировка. Направените изводи отговарят на поставените задачи.

Съдържанието на авторефератът коректно резюмира дисертационния труд. В съответствие с нормативните изисквания са отразени резултатите, изводите и направените препоръки от проведеното изследване. Отразени са и две самостоятелни публикации по темата

Намирам, че дисертацията, разработена от Венета Христова, съдържа значими **научни и практико – приложни приноси:**

1. Изведени са три значими компоненти от координационните способности за началното обучение на деца (момичета) по спортна гимнастика, а именно: статично равновесие, ориентиране в пространството, възпроизвеждане на движението.
2. Предложената тестова батерия за определяне нивото на компонентите на координационната, заедно с разработената оценъчна система към нея, обогатява системата за контрол на физическа подготовка приложима за начален подбор и основен етап на подготовка във възраст 6 - 7 г. и 8 – 9 г.
3. Създадена и успешно апробирана е авторска методика за подобряване на координационните способности на гимнастички в начален и основен етап на подготовка по спортна гимнастика.
4. Резултатите от дисертационния труд са предоставени за ползване чрез платформа за обучение на Катедра „Гимнастика“ към НСА „Васил Левски“.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на по-горе изложеното, с убеденост предлагам на уважаемите членове на научното жури да присъдят образователната и научна степен „Доктор“ на Венета Николаева Христова в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, в професионално направление 7. 6. Спорт, по научната специалност „Теория и методология на спортната наука“.

31. 07. 2024 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Димка Несторова)

OPINION
of Assoc. Prof. Dimka Borisova Nestorova PhD

of thesis work for awarding the educational and scientific degree **‘Doctor of Philosophy’ (PhD)**

Higher Education Field 7. Healthcare and Sport

Professional Direction 7.6. Sport

PhD Programme: *Theory and Methodology of Sports Science*

Author: Veneta Nikolaeva Hristova

Topic: “Coordination abilities and sports selection in artistic gymnastics (girls)”

Supervisor: Prof. Bonka Dimitrova PhD

1. Actuality of the Topic

The issue of sports selection has always been and will be relevant, given its fundamental role in achieving high sportsmanship in a particular sport through the early prediction of genotypic talents in children. In artistic gymnastics, it is of particular importance given the complex kinesthetic and motor abilities, which are necessary both for mastering the exercises requiring perfect balance, and for the technically complex basic exercises and elements of the individual apparatuses, performed with rotational movements of the body (rotations) in the 3 free axes of the body or on fixed axes. That is why I believe that the attempt to develop and introduce monitoring of coordination abilities in the system of sports selection is a dissertation problem with scientifically applied meaning and up-to-date content.

2. Characteristics and Assessment of the Thesis Work and the Contributions

The material presented by Veneta Nikolaeva Hristova is in a volume of 161 pages. including a bibliography and two appendices. The dissertation is classically structured, very well styled and excellently illustrated with the help of 57 tables and 24 figures.

Based on an in-depth study of 149 literature sources (126 in Cyrillic, 22 in Latin and 1 website), high professional training and significant coaching experience, the author competently examines and reveals the reserves for intensification of the training process through the introduction of tests for coordination in the sports and pedagogical testing of gymnasts at different stages of preparation. In this regard, a detailed analysis of materials by leading Bulgarian and foreign authors on the topic has been carried out.

Knowledge of the problems related to coordination abilities, such as basic motor quality and their place in the selection in gymnastics training, is demonstrated. The main components of coordination, dynamics and methods of development, consistent with the relative weight of genotypic and phenotypic factors in the long-term training process, have been studied in detail and in comparison.

Impressive is the excellent command of analytical-synthetic methods and their internal interconnection both in the process of literature review and in the processing of factual material. All this allows Veneta Hristova to define the creative problem punctually and shape it into a scientifically grounded working hypothesis.

All the statements in the second chapter of the dissertation are developed just as precisely. The main goal is clearly defined. The six tasks for achieving it are precisely determined. The same applies to the object, subject and stages of research.

The organization of all activities is characterized by continuity and consistency for each individual stage of the implementation of the dissertation. A creative approach is applied in the selection of adequate methodological tools.

I highly appreciate the detailed description and illustration of:

- a) the author's methodology for the development of coordination, the content of which covers 6 complexes of gymnastic exercises (complexes 3, 4, and 5 are shown in the second chapter, and 1, 2 and 6 in Appendix No 2 of the dissertation), including the methodology for their application - in the particular workout and microcycle;
- b) the test battery for the evaluation of components of coordination;
- c) the sports and pedagogical experiment together with the proposed system for evaluating the effectiveness of the author's work (expert assessment and sports and pedagogical testing).

The mathematical and statistical methods used, including verification of the normality of the distribution of empirical data, allow for reliable processing of the registered values and objective discussion of the results. The same are presented in Chapter Three of the dissertation.

The survey conducted among 65 specialists and coaches confirms the thesis of the PhD student about the role of coordination abilities in mastering gymnastics exercises, and reinforces her conviction for the introduction of coordination monitoring both in the initial selection and at all stages of sports training.

The effectiveness of the experimental methodology is subjected to a thorough and extensive analysis both in terms of improving coordination abilities and in comparison with the development of the technical training of the individual apparatuses and the physical training of 6-7 and 8-9-year-old gymnasts, according to the criteria of the Unified Program of the Bulgarian Gymnastics Federation (2019).

The PhD candidate empirically proves her conceptual paradigm regarding the optimization of the overall training process in artistic gymnastics with young gymnasts, through control and purposeful work to improve coordination abilities in each workout. The conclusions drawn correspond to the tasks set.

The content of the abstract correctly summarizes the dissertation. In accordance with the regulatory requirements, the results, conclusions and recommendations made from the conducted study are reflected. Two independent publications on the topic are also reflected.

I find that the dissertation developed by Veneta Hristova contains significant scientific and practical contributions:

1. Three significant components of the coordination abilities for the initial training of children (girls) in artistic gymnastics have been deduced, namely: static balance, orientation in space, reproduction of movement.
2. The proposed test battery for determining the level of the components of the coordination, together with the developed evaluation system to it, enriches the system for control of physical fitness applicable for initial selection and basic stage of training at the age of 6 - 7 years and 8 - 9 years.
3. An author's methodology for improving the coordination abilities of gymnasts in the initial and basic stages of training in artistic gymnastics has been created and successfully tested.
4. The results of the dissertation are provided for use through a training platform of the Department of Gymnastics at the National Sports Academy "Vasil Levski".

CONCLUSION

In connection to the abovementioned statements, I offer that the Honourable Scientific Panel should award the scientific degree ‘Doctor of Philosophy’ for Veneta Nikolaeva Hristova, in the Higher Education Field 7. Healthcare and Sport, Professional Direction 7.6. Sport, PhD Programme Theory and Methodology of Sports Science.

31. 07. 2024 г.

The Opinion has been prepared by:

(Assoc. Prof. Dimka Nestorova)